

Atte Harjanne vihr

Kirjallinen kysymys vanhemmuuden huomioimisesta reservissä

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen sotilaallinen maanpuolustus nojaa reserviläisiin. Satojen tuhansien koulutettujen reserviläisten riveissä on erilaisia elämäntilanteita, joista kaikkia nykyinen lainsäädäntö ja sen tulkinta eivät huomioi riittävästi.

Yksi lainsäädännön näkökulmasta osin epäselvässä asemassa oleva ryhmä ovat pienten lasten vanhemmat. Suomessa on perheitä, joissa on alle kouluikäisiä lapsia ja molemmat huoltajat tai ainoastaan huoltaja ovat reserviläisiä. Liikekannallepanon osalta on nykyisin epäselvää, millä perusteella ja millä tavalla lasten huolenpito tällaisissa tilanteissa ratkaistaisiin. Tilanne on ilmeisesti johtanut jo ilmiöön, jossa osa vanhemmista eroaa niin sanotusti varmuuden vuoksi reservistä. Nykytilanne voi myös olla joillekin naisille syy olla suorittamatta vapaaehtoista asepalvelusta, vaikka motivaatiota ja kykyä muuten löytyisi.

Lainsäädännössä olisikin syytä määritellä tapa, jolla pienen lapsen huoltaja voitaisiin vapauttaa tarvittaessa määräajaksi reservistä. Mallin olisi perusteltua olla hakemusperustainen ja joustava niin, että halutessaan vapautuksen voisi jakaa vanhempien kesken.

Nykyinen vanhempainvapaalainsäädäntö — tai sen tulkinta — ei myöskään toimi maanpuolustusta edistävällä tavalla. Tällä hetkellä Kansaneläkelaitos tulkitsee Puolustusvoimien vapaaehtoiset harjoitukset (PVVEH) ansiotyöksi, vaikka niiltä ei makseta reserviläispalkkaa vaan ainoastaan 6,10 euron päiväraha. Lisäksi tällaiset harjoitukset ovat pääsääntöisesti viikonloppuisin. Vanhempainrahan menetys on merkittävä taloudellinen kannustin olla menemättä harjoitukseen, vaikka se olisi oman sodanajan tehtävän tai oman joukon osaamisen kannalta tärkeä.

Suomen puolustuskyvyn kannalta on tärkeää, että kansalaisten ja koulutetun reservin osaaminen ja motivaatio saadaan täysimittaisesti hyödynnettyä. Nykyinen lainsäädäntö ja sen tulkinta eivät kuitenkaan ota huomioon vanhemmuutta riittävän joustavasti.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy, jotta pienten lasten vanhemmuus huomioitaisiin reserviläisiä koskevassa lainsäädännössä ja sen tulkinnassa nykyistä paremmin?

Kirjallinen kysymys KK 243/2025 vp

Helsingissä 12.8.2025

Atte Harjanne vihr